

מבט לאיראן ולציר השיעי

19-13 ביוני 2024

עורך: ד"ר רז צימט

עיקרים

- טקסי העלייה לרגל המסורתיים לערב הסעודית במסגרת חג הקורבן, נוצלו על ידי איראן להשמעת קריאות בגנות ישראל וארה"ב.
- דווח כי משמרות המהפכה פועלים לרכישת נכסים באזור אלבוכמאל שבמזרח סוריה כדי להסתיר את עסקי הברחת הסמים בהם מעורבים.
- ממלא מקום שר החוץ האיראני, עלי באקרי-כני, ביקר בעיראק ונועד עם בכירי הממשל העיראקי ועם בכירים בחבל הכורדי בצפון עיראק. באקרי שב והזהיר את ישראל מפני הרחבת המערכה לחזיתות נוספות.
- נציגות איראן באו"ם הדגישה את מחויבות איראן להמשך התמיכה בחות'ים.
- ההתנגדות האסלאמית בעיראק קיבלה אחריות על ביצוע ארבע תקיפות נגד ישראל. דובר צה"ל דיווח על יירוט מטרה אווירית חשודה שהתקרבה מכיוון מזרח.
- החות'ים המשיכו לדווח על תקיפות נגד כלי שיט אזרחיים וצבאיים בים האדום ובים הערבי. שתי אוניות נפגעו קשה בתקיפות - אחת מהן טבעה והשנייה בסכנת טביעה.

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

- מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, כתב באיגרת לעולי הרגל האיראנים לקראת טקסי העלייה לרגל למכה שבערב הסעודית (חג') במסגרת חג הקורבן המוסלמי (עיד אל־א־צ'חא), כי השנה באופן מיוחד יש לכוון את טקסי "ההתנערות מהכופרים" (ברא'ת), הנהוגים בקרב השיעים במהלך העלייה לרגל השנתית, נגד ישראל וארה"ב. הוא ציין כי יש להמשיך ב"התנערות" גם מעבר לזמן ולמקום של העלייה לרגל, לכלל המדינות האסלאמיות ולכל רחבי העולם. ח'אמנהאי הדגיש כי יש לבטא את "ההתנערות" כלפי "המשטר הציוני" ותומכיו, ובמיוחד הממשל האמריקאי, במילים ובמעשים מצד האומות והממשלות, תוך תמיכה בתושבי רצועת עזה בכל דרך אפשרית (אתר מנהיג איראן, 15 ביוני 2024). בטקס שנערך על ידי המשלחת האיראנית לחג', קראו עולי רגל איראנים קריאות "מוות לאמריקה" ו"מוות לישראל" (אירנ"א, 15 ביוני 2024).

עולי רגל איראנים קוראים סיסמאות בגנות ישראל וארה"ב (אירנ"א, 15 ביוני 2024)

- ממלא מקום שר החוץ האיראני, עלי באקרי-כני, שוחח עם שר החוץ של איחוד האמירויות, עבדאללה בן זאיד, וזן עימו בהתפתחויות באזור וברצועת עזה. באקרי הדגיש כי על המדינות המוסלמיות להשתמש בכל האמצעים העומדים לרשותן כדי לעצור בהקדם האפשרי את "רצח העם" ברצועת עזה ולהגיש סיוע לתושבי הרצועה (פארס, 16 ביוני 2024).
- שר הביטחון, יואב גלנט, אמר כי איראן פועלת במאמץ להחדיר אמצעי לחימה (אמל"ח) לאזור ג'נין. הוא ציין כי ישראל עושה את כל המאמצים על מנת לבלום מאמצים אלה (תקשורת שר הביטחון, 17 ביוני 2024).

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

- ערוץ חדשות סורי דיווח כי משמרות המהפכה פועלים לרכישת בתים וחנייות באזור אלבוכמאל שבמזרח סוריה. על פי הדיווח, הארגון מעסיק מתווכים כדי לרכוש עבורו את הנכסים, שנועדו לצורך הקמת פרויקט מסחרי שישמש להסתרת עסקי הברחת סמים. עוד נמסר בדיווח כי מפקד משמרות המהפכה באזור, חאג' עסכר, התנגד בעבר לפרויקט בשל העובדה שבאזור פועלות מפקדות של המיליציות הפרו-איראניות, אך לאחר ששב לאיראן בעקבות פציעה, התחדשה הפעילות לקידום הפרויקט (דיר א-זור, 24, 15 ביוני 2024).

המעורבות האיראנית בעיראק ובתימן

- ב-13 ביוני 2024, הגיע ממלא מקום שר החוץ האיראני, עלי באקרי-כני, לביקור בן יומיים בעיראק. באקרי נועד עם ראש ממשלת עיראק, מחמד שיאע אלסודאני; עם הנשיא, עבד אללטיף רשיד; עם שר החוץ, פואד חסין; ועם היועץ לביטחון לאומי, קאסם אלאערג'י, וזן עימם בסוגיות בילטרליות, אזוריות ובינלאומיות, ובכלל זה המלחמה ברצועת עזה. במסיבת עיתונאים משותפת, הדגיש באקרי את החשיבות שאיראן מייחסת לחיזוק הקשרים בין שתי המדינות, ואמר כי איראן ועיראק נושאות באחריות לחיזוק השלום והיציבות באזור. באקרי הדגיש את הצורך בהפסקת "פשעי המלחמה" של ישראל ברצועת עזה, והזהיר כי לנוכח כישלון "הציונים" ברצועת עזה, הם עלולים לעשות "טעות נוספת" ולהרחיב את "תוקפנותם" (תסנים, 13 ביוני 2024).

פגישת ממלא מקום שר החוץ האיראני עם שר החוץ העיראקי (תסנים, 13 ביוני 2024)

ב-14 ביוני, ביקר באקרי בחבל הכורדי בצפון עיראק. הוא נועד עם בכירי החבל, ובהם הנשיא ניצ'רואן בארזאני; ראש הממשלה, מסרור בארזאני; יו"ר המפלגה הדמוקרטית הכורדית, מסעוד בארזאני; ויו"ר האיחוד הפטריוטי של כורדיסטאן, באפל ג'לאל טאלבאני (תסנים, 14 ביוני 2024).

פגישת באקרי עם מסרור בארזאני (תסנים, 14 ביוני 2024)

נציגות איראן באו"ם הגיבה לטענות בנוגע לתמיכה איראנית צבאית, מודיעינית וכלכלית בפעולות החות'ים בתימן נגד כלי שיט בים האדום, והדגישה את מחויבותה של הרפובליקה האסלאמית להמשך התמיכה בחות'ים. בהודעת הנציגות נאמר כי ארה"ב סבורה שיש ביכולתה להביס את "תנועת ההתנגדות בתימן" באמצעות כוחה הצבאי ושליטתה הפוליטית במועצת הביטחון של האו"ם כדי להפחיד את איראן ולנתק את קשריה עם החות'ים. עם זאת, איראן יודעת כיצד להביס את האסטרטגיה האמריקאית הזו באופן שגם יחזק את החות'ים וגם לא יהווה הפרה של החלטות מועצת הביטחון (איסנ"א, 15 ביוני 2024).

פעילות המיליציות השיעיות

עיראק

פעילות בשטח

• ההתנגדות האסלאמית בעיראק קיבלה אחריות על ביצוע **ארבע תקיפות** בין ה-13-19 ביוני 2024 (נכון לשעה 12:00), לעומת תשע תקיפות בשבוע שקדם (ערוץ הטלגרם של ההתנגדות האסלאמית בעיראק, 13-19 ביוני 2024). יעדי התקיפות היו:

- ◆ "מטרה" בחיפה (15 ביוני 2024) באמצעות טיל שיוט "מתקדם" מסוג אלארקב. דובר צה"ל מסר כי יורטה מטרה אווירית חשודה שעשתה דרכה מכיוון מזרח. המטרה לא חצתה לשטח ישראל, לא היו נפגעים (ערוץ הטלגרם של דובר צה"ל, 15 ביוני 2024).
- ◆ בסיס רמת דוד (14 ביוני 2024) באמצעות כטב"מים. אין אימות לדיווח.
- ◆ נמל חיפה (14 ביוני 2024) באמצעות כטב"מים. אין אימות לדיווח.
- ◆ "בסיס חיל האוויר למעקב וריגול" ברמת הגולן (14 ביוני 2024) באמצעות כטב"מים. סראיא אוליאא' אלדמ קיבלה את האחריות על ביצוע התקיפה. אין אימות לדיווח.

שיגור טיל שיוט לעבר "מטרה" בחיפה (ערוץ הטלגרם של ההתנגדות האסלאמית בעיראק, 15 ביוני 2024)

איום נגד ישראל

• תנועת האצילים (אלנג'באא') פרסמה סרטון תעמולה המלווה בכתוביות בעברית תחת הכותרת "אחדות החזיתות" עם תיעוד של שיגורי כטב"מים לעבר ישראל. בסרטון הופיע איום כי "יגיע מבצע גדול יותר", ומזכ"ל התנועה, אכרם אלכעבי, הכריז כי פעולות המיליציה יהיו "נרחבות יותר ומשמעותיות יותר". גם מנהיג החות'ים, עבד אלמאלכ אלחות'י, הופיע בסרטון עם איום דומה. הסרטון פורסם על רקע ההודעות של ההתנגדות האסלאמית בעיראק ושל החות'ים על תחילת הפעולות המשותפות נגד ישראל (ערוץ הטלגרם של האלנג'באא', 15 ביוני 2024).

קטעים מסרטון "אחדות החזיתות" (ערוץ הטלגרם של האלנג' באא', 15 ביוני 2024)

תימן

פעילות נגד כלי שיט

• במהלך השבוע האחרון, המשיכו החות'ים לדווח על תקיפות נגד כלי שיט אזרחיים וצבאיים בים האדום ובים הערבי. דובר הכוחות המזוינים של החות'ים, יחיא סריע, דיווח על התקיפות (חשבון X של יחיא סריע, 13-19 ביוני 2024):

◆ **13 ביוני:** תקיפה באמצעות טילים נגד האונייה M/V Verbena בים הערבי. זוהתה פגיעה מדויקת שגרמה לדליקה על האונייה. ב-15 ביוני, מסר סריע כי האונייה טובעת במפרץ עדן. פיקוד המרכז של צבא ארה"ב (CENTCOM) אישר כי אוניית המטען M/V Verbena, בבעלות אוקראינית ונושאת דגל פלאו, נפגעה משני טילי שיוט נגד ספינות במפרץ עדן. הצוות דיווח על נזק ועל דליקה שפרצה על הסיפון. אחד מאנשי הצוות נפצע קשה ופונה באמצעות כלי מספינת הצי האמריקאי USS Philippine Sea לטיפול רפואי (חשבון X של פיקוד המרכז 13 ביוני 2024). ב-16 ביוני, דיווח פיקוד המרכז כי הצוות שלח הודעת מצוקה על נטישת האונייה אחרי שהמלחים לא הצליחו להשתלט על השריפות. אוניית מטען שהגיעה למקום פינתה את כל אנשי הצוות. פיקוד המרכז ציין כי פריגטה של חיל הים האיראני שהייתה בקרבת מקום התעלמה מקריאת המצוקה וכינה זאת "התנהגות זדונית וחסרת אחריות" (חשבון X של פיקוד המרכז, 16 ביוני 2024); ב-18 ביוני, עדכן ארגון הסחר הימי של בריטניה כי האונייה טבעה וזוהו שברים ודלק במקום שבו נראתה לאחרונה (חשבון X של ארגון הסחר הימי של בריטניה, 18 ביוני 2024).

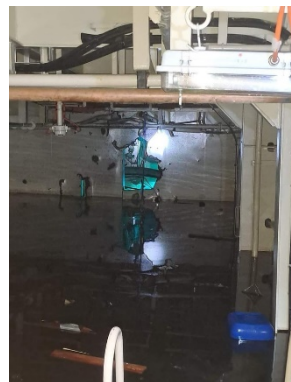
נזקי הפגיעה ב-M/V Verbena (חשבון X של אחמד פאוזי, 17 ביוני 2024)

◆ **13 ביוני:** שתי תקיפות בים האדום נגד האונייה SeaGuardian ונגד האונייה Athina באמצעות טילים בליסטיים וכטב"מים. נטען שהיו פגיעות ישירות. אין אימות לתקיפות ממקורות נוספים.

◆ **16 ביוני:** תקיפה בים האדום נגד משחתת אמריקאית בלתי מזוהה באמצעות טילים בליסטיים; תקיפה בים האדום נגד האונייה Captain Paris באמצעות טילים ימיים "מתאימים"; תקיפה באמצעות כטב"מים נגד האונייה Happy Condor בים הערבי. נטען שכל התקיפות השיגו את יעדיהן. אין אימות לטענות ממקורות אחרים.

◆ לפי דיווחי פיקוד המרכז של צבא ארה"ב, כוחות ארה"ב והקואליציה יירטו במהלך השבוע שלושה כטב"מים ושלושה כלי שיט בלתי מאוישים (כשב"מים) שהחות'ים שיגרו לים האדום וכטב"מ ששוגר למפרץ עדן. כמו כן שוגרו שני טילים בליסטיים נגד ספינות לעבר הים האדום שלא גרמו לנפגעים או לנזק. בנוסף, כוחות פיקוד המרכז המשיכו בתקיפות בשטח תימן, במהלכן הושמדו שמונה כטב"מים, 11 מכ"מים וחיישן של מערכת הגנה אווירית, ושתי ספינות סויר (חשבון X של פיקוד המרכז של צבא ארה"ב, 13-19 ביוני 2024).

◆ ב-15 ביוני, דיווח פיקוד המרכז האמריקאי כי אחד מאנשי הצוות של האונייה M/V Tutor, שספגה פגיעות קשות מפגיעת מכשב"מ ומ"עצם מוטס בלתי מזוהה" ב-12 ביוני, נעדר בעקבות התקיפה, וההערכה היא שהוא נהרג. כל אנשי הצוות פונו באמצעות מסוקים לסיירת USS Philippine Sea ולאחר מכן לנושאת המטוסים אייזנהאואר (חשבון X של פיקוד המרכז, 15-16 ביוני 2024). ב-16 ביוני, מסר סריע כי האונייה Tutor עומדת לטבוע (חשבון X של יחיא סריע, 16 ביוני 2024).

מימין: הכשב"מ החות'י לפני הפגיעה; במרכז: ההצפה באונייה (imgur, 16 ביוני 2024) משמאל: פינוי אנשי הצוות לנושאת המטוסים אייזנהאואר (חשבון X של הצי החמישי, 16 ביוני 2024)

◆ במסר שפרסם מנהיג החות'ים, עבד אלמלכ אלחות'י, לכבוד חג הקורבן הוא ציין כי העם התימני לא יחסוך במאמצים מיישום החובה הג'האדית הקדושה שלו בתמיכה בעם הפלסטיני ובלוחמי הג'האד שלהם וכי יימשכו התקיפות נגד אוניות ששייכות ל"אויבים". הוא הוסיף כי העם התימני "מרגיש את הסבל" של הפלסטינים ושותף לכאב שלהם ולתקוות. אלחות'י הוסיף כי לכל מוסלמי יש חובה דתית לסייע לפלסטינים "בכל האמצעים הלגיטימיים", בתחום הצבאי, הכלכלי, הפוליטי ובתקשורת, וכי מי שלא עושים זאת מסייעים לישראל (חשבון X של ערוץ אלמסירה, 15 ביוני 2024).

• ב-13 ביוני, פרסמה סוכנות המודיעין של משרד ההגנה האמריקאי (DIA) דוח העוסק בהשפעת פעילות החות'ים על הסחר הימי. על פי הדוח, המתייחס לחודשים דצמבר 2023-פברואר 2024, פעילות החות'ים גרמה לירידה של 90% בתנועת המכולות בים האדום בתקופה שנסקרה. עוד צוין כי מתקפות החות'ים השפיעו על לפחות 65 מדינות ואילצו 29 חברות אנרגיה וספנות לשנות את נתיבי השיט שלהן (DIA, 13 ביוני 2024).

• מארק מיגז, מפקד כוח משימה אמריקאי שבו נכללות רבות מהספינות שפעילות באזור הים האדום, אמר כי ארה"ב בטוחה שאיראן מספקת לחות'ים תמיכה מודיעינית, וכי יש ודאות שהחות'ים אומנו לפגוע בכלי שיט ובספינות של חיל הים האמריקאי. עוד חשף מיגז כי חיל הים האמריקאי הצליח ליירט "כלי שיט תת-מימי בלתי מאויש בעל יכולת של נשיאת פצצות" (AP, 14 ביוני 2024).

מאמצי התעצמות של החות'ים

• דווח כי גורמים מערביים חשפו כי בנוסף לנתיב הישיר מאיראן, החות'ים משתמשים בדרכים נוספות להעברת ציוד איראני שמיועד להם. לפי הדיווח, הציוד מועבר מאיראן לנמלים בג'יבוטי שבמזרח אפריקה, ומועמס על ספינות אזרחיות שמעבירות אותו לנמלים שבשליטה חות'ית בתימן. עוד נטען בדיווח כי החות'ים רוכשים חלקי חילוף לכטב"מים מתוצרת סין דרך לבנון (אלערביה, 17 ביוני 2024).

חשיפת "רשת הריגול"

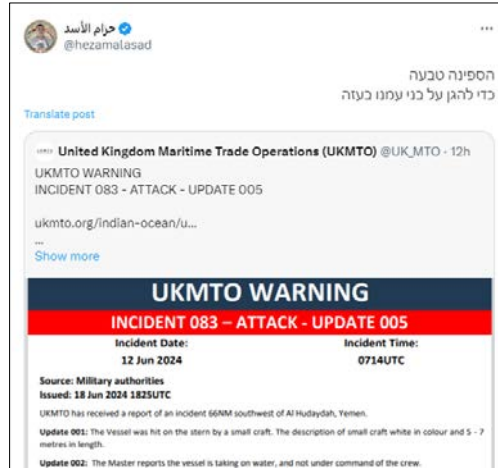
• חבר המועצה המדינית של החות'ים, מחמד עלי אלחות'י, התייחס לחשיפת "רשת ריגול אמריקאית-ישראלית" על ידי החות'ים. בהודעה שפרסם, הוא ציין כי מנגנוני הביטחון בתימן יהיו מוכנים לשתף את הראיות עם רוסיה או סין, אם שתי המדינות ירצו להציג אותן בפני מועצת הביטחון של האו"ם. בהודעה נוספת, טען אלחות'י כי יש "הוכחות קונקרטיות" שמוכיחות את "הפשעים" של הרשת. הוא הוסיף החות'ים מגנים את ארה"ב על הקמת רשת ריגול במסווה של עובדי או"ם (חשבון X של מחמד עלי אלחות'י, 15-17 ביוני 2024).

• ב-14 ביוני, פרסמו ארה"ב, בריטניה, קנדה, אוסטרליה וניו זילנד הודעת גינוי על המעצרים של אנשי צוות מארגון דיפלומטי, בלתי ממשלתי של האו"ם על ידי החות'ים. המדינות כינו את המעצרים "הסלמה" ו"עלבון לחוק ולביטחון הבינלאומיים" ודרשו את השחרור המידי של העצורים (אתר מחלקת המדינה, 14 ביוני 2024).

התבטאויות בכירים חות'ים

• ב-18 ביוני, פרסם מחמד עלי אלחות'י תמונה, בה נראה לכאורה דש על מדיום של חייל צה"ל עם הכתובת בעברית "ארץ ישראל המובטחת" לצד מפה שכוללת את מדינת ישראל ושטחים נוספים במצרים, ירדן, עיראק, סוריה ולבנון. בהודעה טען אלחות'י כי מדובר במדיום של חייל ישראל ברצועת עזה וכי המפה מעוררת זעם ברשתות החברתיות במצרים (חשבון X של מחמד עלי אלחות'י, 18 ביוני 2024).

• ב-18 ביוני, פרסם חבר המועצה המדינית של החות'ים, חזאם אלאסד, הודעה בעברית לצד הדיווח של ארגון הסחר הימי של בריטניה על טביעת האונייה M/T Tutor. לשון ההודעה: "הספינה טבעה כדי להגן על בני עמנו בעזה" (חשבון X של חזאם אלאסד, 18 ביוני 2024).

הציוץ בעברית של חזאם אלאסד (חשבון X של חזאם אלאסד, 18 ביוני 2024)

פעילות אמריקאית נגד הציר השיעי

- מחלקת המדינה האמריקאית הודיעה כי המיליציה העיראקית, תומכי האל הנאמנים (אנצאר אללה אלאופיאא') והמזכ"ל שלה, חידר אלע'ראוי, הוכנסו לרשימת הטרוריסטים הבינלאומיים המוכרזים. ההודעה ציינה כי המיליציה, המשתייכת להתנגדות האסלאמית בעיראק, הייתה מעורבת בתקיפת הכטב"מ שגרמה למותם של שלושה חיילים אמריקאים במתקן צבאי בירדן בינואר 2024. עוד צוין כי המיליציה איימה לתקוף אינטרסים אמריקאיים באזור והטילה טרור על העם העיראקי (אתר מחלקת המדינה האמריקנית, 17 ביוני 2024). בתגובה, מסרה המיליציה כי ההכרזה היא "הכרה בעוצמת השפעתנו", וכי זהו "אות כבוד שמאשר כי אנחנו בדרך הנכונה" (ערוץ הטלגרם של תומכי האל הנאמנים, 18 ביוני 2024). המיליציה של גדודי חזבאללה פרסמה הודעה, בה בירכה את תומכי האל הנאמנים על הכללת המיליציה ברשימה של "השטן הגדול". בהודעה נאמר כי זו "הכרה במאבקנו ההירואי ובהגנתנו על העמים הכנועים" (אלסומריה, 18 ביוני 2024).
- משרד האוצר האמריקאי הטיל סנקציות על אישים וישויות שמסייעים לחות'ים לרכוש אמצעי לחימה ולהשיג רווחים כספיים. הסנקציות הוטלו על אזרח תימני שיושב בסין ועל שתי חברות שהוא מפעיל לרכישת חומרים שמאפשרים לחות'ים לייצר אמל"ח מתקדמים בתימן; על שתי חברות בסין שמסייעות ברכש חומרים לייצור כטב"מים ואמל"ח נוספים; על אזרח תימני ששוהה בעומאן וחברה שהוא מפעיל לרכש רכיבים עבור טילי שיוט וציוד דו-שימושי נוסף; על חברת ספנות במאע"מ שמעבירה סחורות עבור החות'ים, על מכלית נפט של החברה ועל הקברניט שלה, אזרח אוקראינה (אתר משרד האוצר האמריקאי, 17 ביוני 2024).